

tására vagy a rend érdekében történik, nem engedelmesség, vagy annak ellenáll, büntetést követ el és öt évig terjedő börtön, valamint ötmillió koronaig terjedő pénzbüntetés a büntetése abban az esetben, ha a hatóság felhívásának karhatalommal való végrehajtása előreláthatólag tettesleges összejöttetésre, vérontásra, a közrend egyéb súlyos megzavarására vezethet vagy vezet-hetett volna.

Öt évig terjedő fegyház szab a novella arra, aki istent, a vallásos hitet vagy hitfelekezeti vallásos tisztelgés tárgyát gúnyolással, káromkodással, egyéb sértő módon gyalázza. Öt évig terjedő börtön jár annak, aki az istenbe vetett hit, vagy vallásos érzület ellen botránys módon nyilvános gyűlöletre izgat. Viszont három évig terjedő börtön jut annak, aki vallásos szertartást megakadályoz, megzavar.

Nagy feltűnést és különösen a nemzetgyűlés tagjai sorában óriási reszenzust fog kelteni a rágalmozás kritériumainak és büntetésének megszigorítása. Öt évi börtön és négy millió korona pénzbüntetés jár érte akkor, ha a célzat a sértettnek erkölcsi, vagy anyagi tönkretételére irányult és a rágalmozó állítás szembeötölően alaptalannak bizonyul. Öt évig terjedő fegyház és ugyancsak négy millióig terjedő pénzbüntetés, ha ezt a cselekményt sajtó útján követi el. Büntetendő a törvényhozó testület tagja is, aki a törvényhozás, vagy bizottságának ülésén rágalmozást, vagy durva becsületsértést követ el.

Élelmicikknek az egészségre ártalmas meghamisítása, raktáron tartása öt évig, forgalombahozása tíz évig terjedhető fegyházzal jár. Ha valaki ennek következtében meghal: életfogytig tartó fegyház a büntetés.

Vésztést követ el és három évig terjedő fegyházzal büntetendő, aki más jogosulatlanul fenyegetéssel, erőszakkal tetteslegesen igazoltat, feltartóztat, vagy mozgást szabadságában korlátoz. Három évi börtön a büntetés, ha ezt csoportosan, vagy fegyveresen követik el.

A lopás, rablás és zsarolás büntetési tételeinek tíz-tizenöt évi felemelése között szerepel. Sikkasztás és orgazdaság is tíz évig terjedő fegyházzal, négy millió koronányi pénzbüntetéssel büntethető.

Egy további rendelkezés kimondja, hogy nemzetgyűlési képviselőt sem szabad megvesztegetni. Minősített esetben három-öt évi börtön, öt-tíz millió korona a vesztegető büntetése. Ez a szakasz kétségtelenül Ulain legutóbbi vádjai következtében született meg.

Büntetést követ el és három évig terjedő börtönt, öt millió koronáig terjedő pénzbüntetést kap, aki abból a célból, hogy működését a hatóság ellenőrzése alól kivonja, titkos szervezetet, vagy társaságot alapít, vezet, irányít, vagy abban tisztséget vállal, vagy annak céljára adományt gyűjt. Egy évi fegyház jár annak, aki ily titkos szervezetbe belép, vagy annak céljára adományt ad.

Külön szakasz kimondja azt is, hogyha büntetett vagy vétséget időszaki lapban vagy annak felhasználásával követtek el, a bíróság az ítéletben kiszabott büntetésen felül az időszaki lap megjelenését legfeljebb három hónapig terjedhető időre betilthatja.

E drakói rendszabály ellen a sajtó egyértelműen tiltakozni fog.

Aki robbantószeret előállít, beszerez, vagy rendelkezése alatt tart bűncselekmény elkövetése céljára, büntetést követ el és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő. Ha egyéb előkészületi cselekmény járul hozzá, tíz évi fegyház a büntetés.

Bírósági határozattal rendőri felügyelet alá kell helyezni azt, akitől magatartása, különösen tettei és nyilatkozatai alapján a bíróság megállapítja, hogy az állam és a társadalom törvényes rendjére veszélyes. Végül rendőri felügyelet alá helyezendő az, aki internálva volt.

Büntetőügyekben a tervezet el akarja törölni a vizsgálatot és a vádtanácsot, amely ezúttal csak a fogvatartás ügyében döntene. Kevésbé súlyos bűnesetekben ezúttal egyes bírói ítélkezések s ettől csak az ítélőtáblához lehet fellebbezni. Súlyosabb esetekben, ezek közé tartoznak a sajtóügyek, hármass tanács ítélkezik s ettől csak a Kuriához lehet fellebbezni. Közvédők nincs többé.

A tervezet harmadik része és legutolsó szakasza kodifikálja a statárium kihirdetését, amelynek büntetési tétele rendszerint a halál.

Dr. Nagy Emil a szakkörök észrevételeit szeptember 15-re kérte és ekkor ankétot hív egybe a törvényjavaslattal szemben való végleges állásfoglalás céljából. Az ankét után a javaslat végleges szövegét kinyomatja és az ősszel összeülő nemzetgyűlés legelső ülésén beterjeszti.

Vélemények a reformról.

Nagy Emil igazságügyminiszter most elkészült törvényjavaslata áll nem csak a politikai világ, hanem az egész ország érdeklődésének előterében. A nagyjontosságú törvényjavaslata vonatkozólag politikus és jogász körökben az alábbi nyilatkozatokat tették.

Rassay Károly a következőket mondta:

— Késztelen, hogy a javaslat igen nagy vitát fog provokálni úgy a sajtó körökben, mint a sajtó világban, valamint a törvényhozás terén is. Már előre is tiltakozni kell azonban ama gondolat ellen, amely a törvényhozás tagjai immunitásának megcsönkítését jelenti. Általában aggályosnak tartom, hogy az elv, hogy a törvényhozás termében elmondott szavakért másutt is lehessen felelősségre vonni, magával a törvényhozásban megcsönkítését konkrét esetben a mentelmi bizottság határozatától. Ez ellen tehát a legmesszebbmenő harcot kell és remélem fogja indítani a parlament minden frakciója, amely a parlament hivatását át tudja érezni.

Polónyi Dezső a következőket mondta:

— A javaslat érdemi részéről majd annak áttanulmányozása után fogom elmondani véleményemet, egyelőre csak annyit, hogy a büntető perrendtartás rendkívül sok olyan intézkedést tartalmaz, amely a közszabadságok szempontjából elsőrangú fontosságú. A javaslatból úgy látom, ezeknek megnyirbálásával kísérleteznek.

Az igazságügyminiszternek a büntető törvénykönyv reformjára vonatkozóan illetékes helyen a törvényjavaslat elkészítéséről a következőket mondottak:

— A javaslat készítésénél az volt a vezérlő gondolat, hogy az állami és társadalmi rend

fokozottabb védelemben részesüljön, az igazságszolgáltatására való élethez közelebb hozassék, egyszerűbb, gyorsabb és független bíróság kezébe téessék le és a közigazgatási hatóságoknak a személyes szabadságot korlátozó beavatkozásai, így az internáló tábor is megszüntethetők legyenek.

— Az igazságügyminiszter mostani javaslatának törvényerőre emelkedésekor az internáló tábor automatikusan az igazságügyminiszter hatásköre alá került. Az internáló táborba elhelyezettek, min egy 600 egyén ellen megfelelő bírói eljárás indult meg és a szerint, amint megrögzött bűnösökről, vagy politikailag veszélyes elemekről van szó, bírói ítélet alapján joguk a megrögzött bűnösök szigorított dologházba utaltatni, a politikailag veszélyesek pedig ugyancsak bírói ítélettel rendőri felügyelet alá helyeztettek. Ezután pedig a törvény értelmében már csak a rendes bírói eljárás lefolytatása és ítélete után kerülhet bármely kategória is akár a szigorított dologházba, akár rendőri felügyelet alá.

A Manchester Guardian

vezetőhelyen hosszú cikkben foglalkozik Verzar debreceni egyetemi tanár abbéli felhívásával, hogy az angol társadalom tegye lehetővé magyar egyetemi hallgatóknak, hogy Angliában folytassák tanulmányaikat. A lap rámutat Magyarország rettenetes sorsára és megjegyzi, hogy millió és millió magyar kénytelen ellenes és alárendelt kulturájú népek igáját viselni. Magyarországot elvágják azoktól a nemzetektől, amelyek fejlett társadalmi életet élnek, amelyek között Magyarországnak egykor kiváló szerepe volt. Az angolok segítségével — így végzi be cikkét a lap — busásan megtérül, mert Európa legügyesebb és legképzettebb orvosai közé a magyarok tartoznak.

Határkiigazítás. Csanádmegyében a három magyar-román-serb határ eddig Kiszombor közelében szögelt ki a Maros-partra. A határkiigazító bizottság most járta végig ezt a határvonalat és a gazdasági viszonyok mérgeleése után úgy döntött, hogy a Kiszombor—Szerbcánád és Nagyszentmiklós határában fekvő 700 katasztrális hold területet, a San Marco hercegi uradalmat, mely eddig szerb terület volt, egész terjedelmében Magyarországnak ítélte oda. Ezzel a kiigazítással a Marosba partja több mint hat kilométer hosszúságban jutott vissza a mi birtokunkba. Az eddigi határakelési állomást képező apátfalvai M. roshid sorsáról legközelebb dönt a bizottság.

Régi szegedi típusok.

— Irta Könyves Károly. —

III.

A régi szegedi iparos céhek alakjai közül szomorú hírnévre vergődött Cseh Dani csizmadiamester, aki a pétervárad-i orszácut (Szabadkai utca, most Petőfi-sugárút) és Móra-utca által határolt Jerikó nevű furbicból költözött Rókusra, ahol a fiatal éveiben szorgalmas és takarékos mester házat és tekintélyt szerzett, aminek következtében a yames ernek választották meg a czéhbe, amit a nyilvánosság előtt a többi között az fejezett ki, hogy az inasok kezét csókoltak neki az utcán.

Idősebb korában azonban a szerencsétlenség betűtött hozzá, még pedig akkor, amikor Dániel mester megnyerte a nagy lutrit. Ez elbizakodottá és fenhéjázóvá tette. Elkészte az urat adni. Derogált neki most már gyalog, kézben viní, vagy inas által hazaküldeni a munkát, hanem fiákerrel hordta haza a kuncsaftoknak a kordován csizmát.

Utóbb rákapott ama bizonyos házra, „ahol itcével harangoznak”. Napos vendége lett a Páros galamb korcsmának, ahol mindig volt munkától elszokott, jó dalos obsitos katoná és más „hivagató” aki este feje hangos, vidám nótával becsalogatta a vendéget az ivóba. A nóta után ivás, majd táné következett a korcsmai szépségekkel, ami közben igen csak „elszóli-tották” a dóka zsebéből a felt bugyellárist, vagy korcsra járó pezös készlet, — hiába volt az hétszeres dohányzsineggel a lajbi gomblukába „ki-

csarnakozva”, mint az örf a bögöshajó orrába. A kárvalót, mámorát kialudva, hasztalan vitt másnap pöcsétőt a korcsmárosa Gombási várnagyától, az éjszakai kétkézkalmárok botozó birájától, hűlt helye volt már akkorra a késznek, mint Döme kutyájának.

De legveszedelmesebb vendég-hívogató a Galamb-korcsmában a csaplárné Babi nevű, kökényszemű lánya volt, akiről a nóta is azt mondta: „Kacsintása hej szapora, — hol emide, hol amoda!” Kezében sebesen dolgozott a gazdához húzó szalfa korcsmáros kréta, amely „kettőt karmolt azután, aki egyet ivott.”

Különösen, ha rágyújtott „a pezszóró nótára”:

Három huszas, látod-e?
Ha még iszom, bánod-e?
Dehogy bánom édsőm,
Mikor neköd keresőm!

akkor lehetetlenség volt neki ellenállni! Még a megátalkodott korcsmakerülőt is „bekumia” az utcáról.

Cseh Dani nagyon rákapott a Páros galamb borára, éjjel-nappal ott dorbézolt. Nem törődött azzal, hogy a mesterek a választáskor kibuktatták a céhmesterségből, még avval se, hogy az egykor közbecsülésben álló személyére gunyosító nótát daloltak az inasok:

Cseh Daninak jól mén dolga,
Jerikóból jött Rókusra.
Óleli babáját,
Ugy éli világát!

A „lutris” csizmadiának előbb ámbóit és ternóit, utóbb zszindelyes rókusi házat is elvitte a korcsma nótázó szirénje. Majd elusztó a föld és szőlő is a Neszürj hegyen.

Dániel mesterben még egy ideig a lutrizás

szerecsenjéteka tartotta fenn az energiát, de utóbb vagyonának a romjait is elvitte.

Felesége, fia elhagyta, rongyosan, pityókásan ödögölt az utcán. A város bolondjai közé került, egy so ban emlegették az öreg Gereblye talyigás, gyűrűs zsidóval, Obsit Jóskaival, a szatyingos „zsidó báróval”.

Naponkint rongyosan támolygott, huja-hozó gyerekek kísérték, ütött-kopított katonaköpenyét rángatva, gunyolódó rigmukokat visítottak a fülebe:

Öreg Dani! Bolond Dani!
Tud-e még kend kacsintani!

El-ellátogatott a „bankönyelő” lebuja, ahol a garázda cimborák addig itatták, amíg a pálinka meggyulladt benne, s alkoholmérgezés vetett véget életének.

A haldoklók lélekváltságának harangszava helyett a Babi lány rézitécjének pengése volt a bucsuztatója.

Egészen más vivásu típus volt a másik rókusi csizmadiá, az öregebb Gabara Vince (nem tévesztendő össze fiával, a hasonló nevű szegedi festővel), szerette a bort, de módjával és józan eszénel nem itta meg és ilyenkor sziporkáztak tréfás, humoros kiszólásai a legvidámabbban. Furfangos és örökké tréfálkozó ember volt teljes életében. Leleményes felültető és mindenkit kijátszó pajzán természetéről volt ismeretes városzerte.

A Bach-korszakban a katonai kvártélymester a rókusi nagy utcán lakozó özvegy Gabara mesterhez vasas németeket kvártélyozott be, éppen akkor, amikor egy falat főznievaló se volt a háznál és megparancsolta, hogy főzzön a